

Oktoober 2026 – Stockholm, ROOTSI

STOCKHOLMI DEKLARATSIOON

Euroopa viimane võimalus oma põllumajanduse ja toidutootmise
kindlustamiseks on nüüd!

Sissejuhatus

Meie, Euroopa põllumajandussektori esindajad, kes oleme kogunenud Stockholmi oma 12. kongressile Euroopa ja selle põllumajanduse tuleviku jaoks otsustaval hetkel,

OLEME UHKED

et Euroopa põllumajandustootjad ja nende ühistud toodavad kvaliteetset toitu kõigile tarbijatele nii Euroopas kui ka mujal maailmas, loovad maapiirkondades töökohti ja on elujõuliste maakogukondade selgroog;

OLEME TEADLIKUD

et Euroopa seisab silmitsi sügavate geopoliitiliste, majanduslike ja keskkonnavalaste väljakutsetega alates sõdadest ja kaubanduspingetest kuni kliimašokkide ja äärmuslike ilmastikunähtusteni;

OLEME MURES

Euroopa põllumajandussektorile avalduva kasvava surve pärast, mida põhjustavad kliimamuutused, turgude volatiilsus, sisendite kallinemine, ebaaus konkurents, geopoliitiline ebastabiilsus, regulatsioonide keerukus ja demograafilised muutused;

OLEME ÄREVIL

põllumajandusettevõtete arvu jätkuva vähenemise pärast kogu Euroopas ning nende majandusliku säilenõtkuse nõrgenemise pärast, sest põllumajandustootjatel on üha raskem säilitada piisavat sissetulekut ja likviidsust, et investeerida, saada vajalikke lube, muutustega kohaneda ja tootmist jätkata;

MÕISTAME

et toiduhinnad on elukalliduse arutelu keskne teema: viimase Eurobaromeetri andmetel on inflatsioon, hinnatõus ja elukallidus esmatähtsad 47%-le eurooplastest, mida on kuus protsendipunkti rohkem kui 2025. aasta sügisel;

VÕTAME ARVESSE

viimase Eurobaromeetri uuringu tulemusi, mille kohaselt peab 95% eurooplastest põllumajandust ja maapiirkondi Euroopa tuleviku jaoks oluliseks ning ÜPP-I on tugev toetus: 70% eurooplastest leiab, et see on kasulik kõigile eurooplastele, ja valdav enamik toob esile selle saavutused stabiilse toidu varustuskindluse tagamisel ELis igal ajal (93%), tarbijatele mõistlike toiduhindade tagamisel ning loodusvarade kestlikul majandamisel (92%);

OLEME VEENDUNUD

et põllumajandus ja toidutootmine on Euroopa strateegiline vara, mis aitab kaasa mitte üksnes toiduga kindlustatusele, vaid ka Euroopa Liidu konkurentsivõimele,

territoriaalsele ühtekuuluvusele ja autonoomiale;

TUNNISTAME

et toidu, sööda, kütuse ja tooraine tootmine on lahutamatu seotud Euroopa julgeoleku, valmisoleku ja kaitsega ning et põllumajandustootjatel ja -ühistutel on keskne roll Euroopa territooriumi ja ressursside kaitsmisel ning kriisikindluse tagamisel, varustades samal ajal 450 miljonit Euroopa tarbijat ja maailmaturgu taskukohase ja usaldusväärse toiduga;

KINNITAME

et põllumajandustootjad ja nende ühistud on osa lahendusest, kui otsitakse vastuseid kliimamuutustest, elurikkuse vähenemisest ja keskkonnakaitse vajadustest tulenevatele probleemidele;

TAUNIME

et tulevase mitmeaastase finantsraamistiku ja ühise põllumajanduspoliitika ettepanekud võivad nõrgendada Euroopa põllumajanduspoliitika vahendeid, ühist olemust ja prognoositavust, mis on vastuolus ELi aluslepingutega;

PEAME KAHETSUSVÄÄRSEKS

Euroopa Komisjoni lähenemisviisi, kes esitas 2027. aasta järgse ühise põllumajanduspoliitika reformi ettepaneku ilma nõuetekohase konsultatsiooni, poliitikavalikute ja mõjuhindanguta;

TULETAME MEELDE

27 ELi liikmesriigi 10 000 põllumajandustootja ja põllumajandusühistute esindaja võimsat meeleavaldust 18. detsembril 2025 Brüsselis, kus nad väljendasid kõigis eespool nimetatud küsimustes ühist seisukohta ja sõnumit;

OLEME KINDLALT OTSUSTANUD

tagada, et Euroopa põllumajandus jääks Euroopa tuleviku keskseks tugisambaks ja ÜPP selle põhieesmärkide saavutamise peamiseks vahendiks, säilitades samal ajal ühtse turu terviklikkuse;

Seetõttu kutsume Euroopa Liidu riigi- ja valitsusjuhte üles tegema meie ühise tuleviku huvides õigeid strateegilisi valikuid ning tugevdama, mitte nõrgendama, Euroopa põllumajanduse alustalasid.

1. Muuta põllumajandus Euroopa julgeoleku ja kaitse tugisambaks

Euroopa on ristteel. Geopoliitiline olukord muutub kiiresti ja toitu peetakse kogu maailmas üha enam strateegilise ressursina. Kõik suured maailmajõud tugevdavad praegu oma põllumajandust, et tagada toiduga kindlustatus, autonoomia, kestlikkus ja lõppkokkuvõttes riigi julgeolek.

Euroopa ei saa endale lubada olla ainus jõud, kes liigub tagasi.

Põllumajandustootjad ja -ühistud ei ole pelgalt toidu,

sööda, kütuse ja tooraine tootjad. Nad hoiavad Euroopa maapiirkondi ja loodusvarasid ning on maaelu säilitamisel asendamatud. Iga kriis, mille Euroopa on viimastel aastatel läbi elanud, on näidanud põllumajandustootjate tähtsust: nad tagasid toidutootmise COVID-19 pandeemia ajal, panustasid taastuvenergia tootmisse pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse ning aitavad ennetada ja kustutada metsatulekahjusid.

Põllumajandustootjad ja -ühistud on Euroopa esimene kaitseliin.

2. Tagada piisav eelarve tulevikukindla ÜPP jaoks

Meie põllumajandus seisab silmitsi üha suuremate probleemidega. Kui Euroopa Liidu riigi- ja valitsusjuhid peavad sektorit strateegilisel tähtsaks, peab ÜPP eelarve jääma vähemalt praegusele tasemele ja seda tuleb inflatsiooni võrra korrigeerida.

Maapiirkondadele ette nähtud 10% sihtmäär ja vahendamisega seotud vahendid ei saa ega tohi asendada ÜPP kogu rahastuse kaitsmist. Need vahendid, mida Euroopa Komisjoni president on kahes kirjas lubanud, tuleb eraldada ÜPP-le sihtotstarbeliselt, et need oleksid kaitstud. Need peavad jääma põllumajanduspoliitika käsutusse ega tohi hakata konkureerima teiste poliitikavaldkondade nõudmistega riikidevahelise ja sektoritevahelise rahastamisega.

Nende vahendite sihtotstarbeline reserveerimine on seega vajalik, kuid mitte piisav: see ei saa kompenseerida ega asendada ambitsioonikat ja piisavalt rahastatud ÜPP-d. Euroopa vajab kaitstud ja tulevikukindlat ÜPP-d, millel on piisavad rahalised vahendid ja mis suudab täita aluslepingutes sätestatud eesmärgid.

3. Hoida ÜPP tõeliselt ühisena

See, et ÜPP on ühine, ei ole halduslik detail. Just see tagab ühtse turu toimimise, Euroopa põllumajandustootjatele ja -ühistutele võrdsed konkurentsitingimused ning üleeuroopalise põllumajanduspoliitika terviklikkuse.

ÜPP peab jääma tõeliselt ühiseks. Euroopa ei saa endale lubada, et ÜPP kaotab oma kõige tähtsama tähe – „Ü“ nagu ühine.

Kavandatud juhtimismudeli tõttu hakkaksid liikmesriigid omavahel põllumajandusraha pärast konkureerima. Liikmesriikide sees konkureeriks selle raha pärast ministriumid, piirkonnad ja huvirühmad.

Kaalul on ei rohkem ega vähem kui ühe ELi vanima ühise poliitika järkjärguline hülgamine. See saadaks tugeva poliitilise sõnumi: ühise poliitika asemel 27 eraldi poliitikat ja lõhestunud Euroopa.

4. Muuta põllumajandus Euroopa konkurentsivõime nurgakiviks ja tagada toimivad turud

Euroopa põllumajandus on oluline majanduslik vara: põllumajandus- ja toidutootmise väärtusahel loob üle 1 triljoni euro brutolisandväärtust, on maailma suurim põllumajandus- ja toidutoodete eksportija ning annab tööd miljonitele inimestele kogu Euroopas.

Seetõttu tuleb põllumajandust tunnustada Euroopa konkurentsivõime, säilenõtkuse ja julgeoleku seisukohast strateegilise sektorina, mitte käsitleda seda Euroopa strateegilise tegevuskava kõrvalise osana.

Põllumajandustootjad, metsaomanikud, kalurid, ühistud ja nende organisatsioonid vajavad vahendeid, mis võimaldavad investeerida innovatsiooni, digitaliseerimisse ja tehisintellekti, veevarustuse vastupidavusse, taristusse, süsinikuheite vähendamisse, biomajandusse ja muudesse

lahendustesse, mis on sektori ülemineku ja pikaajalise vastupidavuse jaoks hädavajalikud.

Euroopa Konkurentsivõime Fond võib ja peaks nende investeeringute toetamisel olulist rolli mängima, kuid sellised vahendid peavad täiendama, mitte asendama piisavalt rahastatud ÜPP-d.

Euroopa vajab tugevaid ja toimivaid põllumajandusturge, mis suudavad šokkidele reageerida. Seetõttu eeldab tugev ÜPP tugevat ühist turukorraldust (ÜTK), milles tootjaorganisatsioonid ja ühistud on kesksel kohal põllumajandustootjate positsiooni tugevdamisel toidutarneahelas ja jätkusuutlikkuse suurendamisel. Tulevane ÜTK peab need end tõestanud meetmed säilitama ning tagama piisava rahastuse rakenduskavadele ja kriisimeetmetele.

Lihtsustamine ei tohi tähendada kõigile sama lähenemist. See nõrgendab sektoripõhiseid sekkumisi, mis on kavandatud selliselt, et need oleksid võimalikult tõhused.

5. Austada Euroopa põllumajanduse mitmekesisust ja lihtsustada ÜPP-d

Euroopa põllumajanduse mitmekesisus – väga erinevad mulla- ja kliimatingimused, põllumajandusettevõtete struktuurid, tootmissüsteemid, piirkonnad ja majanduslikud olud – peab täielikult kajastuma ÜPP kujundamises ja rakendamises. ÜPP toetus peab jääma kättesaadavaks kõigile aktiivsetele põllumajandustootjatele.

Ühetaolised nõuded ei sobi nii mitmekesisele põllumajandussektorile. Seetõttu lükkame tagasi toetuste kohustusliku ülempiiri ja astmelise vähendamise.

Samal ajal tuleb ÜPP-d oluliselt lihtsustada: tingimuslikkuse nõudeid ja bürokraatiat tuleb vähendada. Põhimõte „ei kahjusta oluliselt“ (DNSH) lisab üksnes koormust, keerukust ja õiguslikku ebakindlust, kuigi põllumajandusele kehtivad juba keskkonna-, kliima- ja elurikkuse eesmärgid ning põllumajandus aitab nende saavutamisele oluliselt kaasa.

Jäigad nõuded tuleb asendada praktiliste, proportsionaalsete ja vajaduse korral vabatahtlike meetmetega, mille rakendamiseks on loodud piisavad stiimulid.

6. Anda põllumeestele ja ühistutele kindlus investeerimiseks, tootmiseks ja põlvkondade vahetuseks

Põllumajandus on pikaajaline ettevõtmine. Investeeringud, mida tehakse täna põllumajandusettevõtetesse ja ühistute taristusse (töötlemisse, ladustamisse, turustamisse), määravad Euroopa toidutootmis- ja konkurentsivõime järgmisteks aastakümneteks. Seepärast vajab Euroopa oma põllumajanduspoliitikas ja rahastamises järjepidevust ja prognoositavust, sealhulgas üleminekukorda.

Muutustega suudavad põllumajandustootjad ja -ühistud kohaneda. Õigusliku ebakindlusega aga mitte.

Põllumajandustootjad ja -ühistud ei saa teha mitmeaastaseid investeeringuid, kui nende toetust võivad muuta iga-aastased eelarveotsused või konkureerivad riiklikud prioriteedid.

Põllumajandusettevõtetes ja ühistutes tehtavad investeeringud peavad olema ÜPP toetuskavades selgelt abikõlblikud. Ühistud koondavad põllumehi, kaasavad investeeringuid ning tugevdavad väärtusahelate säilenõtkust ja konkurentsivõimet. Seetõttu tuleb nende investeeringute toetus kaitsta uue finantsraamistiku paindlikkusemehhanismide eest.

Euroopa põllumajandust ootab ees lähiajaloo suurim demograafiline muutus. Kui tahame, et põllumajandus tuleks uute ideedega noori, peame neile rohkem kui kunagi varem andma selge suuna ja poliitilise tulevikuvisiooni.

Euroopa valik, mis kujundab Euroopa tulevikku

Praegu tulevase mitmeaastase finantsraamistiku ja ÜPP kohta tehtavad otsused kujundavad Euroopa võimet toita oma kodanikke, hoida elus oma maapiirkondi ning jääda üha ebakindlamas maailmas turvaliseks, konkurentsivõimeliseks ja säilenõtkeks. Seega ei ole tegemist pelgalt aruteluga ELi järgmise eelarve ülesehituse üle.

See on valik selle kohta, millist Euroopat me tahame üles ehitada:

EUROOPA, MIS TAOTLEB STRATEEGILIST AUTONOOMIAT
peab säilitama suutlikkuse toita ennast ja oma 450 miljonit inimest taskukohaste hindadega.

EUROOPA, MIS TAOTLEB JULGEOLEKUT JA KAITSET
peab säilitama põllumajandusliku suutlikkuse, millel põhinevad tema toidujulgeolek ja territooriumide jätkusuutlikkus.

EUROOPA, MIS TAOTLEB SÄILENÕTKUST
peab säilitama elujõulised maakogukonnad ja tugevad põllumajanduse ja toidu väärtusahelad.

EUROOPA, MIS TAOTLEB KONKURENTSIVÕIMET
peab investeerima ühte oma suurimasse strateegilisse sektorisse.

Euroopa põllumajandustootjad ja -ühistud on kindlalt Euroopa ühtsuse poolel. Me usume, et koos tegutsedes oleme tugevamad, et ühtne turg on Euroopa jõud ning et ühised Euroopa poliitikad toovad kodanikele tegelikku kasu.

Selle üleskutse esitavad Euroopa Liidu riigi- ja valitsusjuhtidele miljonid põllumajandustootjad ja tuhanded põllumajandusühistud kõikjal Euroopa maapiirkondadest.

Teie valikud on olulised meie tuleviku ja Euroopa tuleviku jaoks.

**ÜPP TUGEVDAB MEIE KAITSET,
KAITSKEM SEDA KOOS!**

Copa ja Cogeca, mis asutati vastavalt 1958. ja 1959. aastal, on ELi põllumajandustootjate ja -ühistute ühine hääl.

Copa liikmed on juhtivad riiklikud põllumajandustootjate liidud, mis esindavad miljoneid põllumajandustootjaid kogu Euroopas. Cogeca liikmed esindavad tuhandete Euroopa põllumajandusühistute huve.

Meie demokraatlikud, valitud esindajate juhitud organisatsioonid kehastavad Euroopa põllumajanduse mitmekesisust kõigis 27 ELi liikmesriigis.

Oleme igas suuruses ja eri tegevusaladega põllumajandustootjate ja -ühistute ühine hääl, kes tegelevad igapäevaselt taimekasvatuse, loomakasvatuse või segatootmisega nii tava- kui ka mahepõllumajanduses. Üheskoos hoolitseme selle eest, et ELi põllumajandus oleks kestlik, uuenduslik ja konkurentsivõimeline, tagades toiduga kindlustatuse poolele miljardile inimesele kogu Euroopas ja aidates vähendada toiduga kindlustamatust kogu maailmas.